

CRNA GORA
OPŠTINA PLUŽINE
Sekretarijat za finansije, ekonomiju
i lokalne javne prihode
Broj: 04-307/21 - 282
Plužine, 11.02.2021. godine

ЦРНА ГОРА ОПШТИНА ПЛУЖИНЕ ПЛУЖИНЕ				
Примљено: 12.02.2021				
Орг. Јединица	Клас. знак	Редни број	Прилога	Вриједност
03		13		

INFORMACIJA O OTKUPU POLJOPRIVREDNIH I STOČNIH VIŠKOVA U OPŠTINI U 2020. GODINI

U opštini Plužine jedna od vodećih privrednih djelatnosti je poljoprivreda. Najrazvijenija poljoprivredna grana je stočarstvo, jer preovladavaju povoljni klimatsko - geografski uslovi, a teritorija je bogata livadama, visoravnima i prostranim planinskim pašnjacima pogodnim za gajenje ovaca, govedi i koza. Najveći broj porodica na seoskom području bavi se uzgojem stoke kao osnovnim zanimanjem i prihod za egzistenciju obezbjeđuju prodajući stočne i ostale poljoprivredne viškove.

Otkup stoke od individualnih proizvođača vršile su registrovane klanice, vlasnici turističkougostiteljskih objekata, privatnici i lokalno stanovništvo. Glavni višak stoke kao i prethodnih godina otkupila je teritorijalno najbliža Mesna industrija „Goranović“ iz Nikšića.

Prema dostavljenim podacima Mesna industrija „Goranović“ je u 2020. godini iz opštine Plužine otkupila:

- jagnjadi -3.351 kom. po cijeni od 2,50 € po kg žive mjere
- bikova - 37 kom. po cijeni od 1,80 po kg žive mjere ,
- krava - 12 kom. po prosječnoj cijeni od 1,00 € po kg žive mjere,
- volova - 4 kom. po cijeni od 1,80 € po kg žive mjere
- teladi - 51 kom. po prosječnoj cijeni od 3.10 € po kg žive mjere.

Navedeni podaci o broju otkupljenih grla odnose se na period januar - decembar mjesec. Za otkupljenu stoku novac je na vrijeme isplaćivan, tj. po dogovoru otkupljivača sa stočarima. Navedena je prosječna otkupna cijena, a otkupljivač je određivao direkto na terenu i zavisila je od rase, starosti, kondicionog stanja i uhranjenosti grla, dok je otkupna cijena za jagnjad bila fiksna. Kal se odbijao u iznosu od 3 do 5%.

Orgnizovan otkup jagnjadi je počeo početkom septembra, a najveći dio je realizovan u jesenjem periodu. Zbog potrebe stočara bilo je pojedinačnih otkupa od nekoliko domaćinstava i ranije u ljetnim mjesecima. Otkup jagnjadi su vršile registrovane klanice po osnovu Ugovora koji su sklopile sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja. Na taj način je resorno Ministarstvo realizovalo agrobudžetsku mjeru za stabilizaciju tržišta, podmjera – program intervencija na tržištu. Na domaćem tržištu je prisutna pojava sezonskih viškova pa se preuzima ova mjera da bi se pomogao plasman poljoprivrednih proizvoda, stabilizovao dohodak poljoprivrednih proizvođača i obezbijedilo kontinuirano snadbijevanje potrošača.

Otkup jagnjadi kao i krupne stoke ispratila je Veterinarska ambulanta „Bogdan“ iz Plužina, tako što je veterinar na otkupnim mjestima izdavao vlasnicima uvjerenja o zdravstvenom stanju životinja, na osnovu rezultata sprovedenih analiza i kontrole zdravstvenog stanja, kao i pasoše za otkupljena grla i uvjerenja o kretanju životinja.

Otkupna cijena jagnjadi je zagantovana na nivou Crne Gore i iznosila je 2,50 € i malo je povećana u odnosu prethodni period kada je iznosila 2,40 €. Okupljeni viškovi stoke nijesu dovoljni da zadovolje potrebe domaćeg tržišta, zbog toga se uvozi znatna količina mesa, kao i ostalih poljoprivrednih proizvoda.

Broj klanično otkupljenih jagnjadi je manji od broja jagnjadi rođenih i registrovanih u 2020. godini. Navedenu razliku čine:

- jagnjad koja se ostavljaju za reprodukciju, radi podmlađivanja stada (oko 10% od ukupnog broja jagnjadi na gazdinstvu),
- uginula jagnjad (mrtvorodena, uginula nakon jagnjenja, kao i uginula tokom odgajanja),
- jagnjad koja se kolju za sopstvene potrebe,
- jagnjad koja se kolju na gazdinstvu za prodaju i za potrebe stanovništva,
- jagnjad koja se prodaju drugim gazdinstvima za proširenje stada.

Pored navedenih registrovanih firmi od individualnih proizvođača višak stoke, prvenstveno jagnjad, telad i jarad otkupljivali su preduzetnici koji se bave uslužnim djelatnostima: raftingom, ugostiteljstvom, eko-turizmom kao i stanovništvo za svoje potrebe.

Otkupne cijene pojedinih kategorija stoke u regionu su veće u odnosu na otkupne cijene kod nas. U Pivi se turizmom bavi veći broj etno-sela, kampova i ugostiteljskih objekata, koje u toku sezone posjeti znatan broj gostiju. Turisti tokom posjete uživaju u prirodnim ljepotama, upoznaju kulturno nasleđe i probaju tradicionalne proizvode i specijalitete kraja. U ugostiteljskim objektima za ishranu se koristi domaća hrana proizvedena na sopstvenim gazdinstvima i u okolnim selima. Dio jagnjadi iz sela Bezuja, kao i iz Rudinica otkupilo je Etno-selo Izlazak, takođe jarad i telad sa tog područja, kao i tržišne viškove ostalih poljoprivrednih i mliječnih proizvoda. Sa područja Brezana jagnjad, telad, jarad otkupilo je Etno-selo Montenegro. Iz Ckvičkog Polja otkup: jagnjadi, teladi, jaradi, mlijeka, sira, skorupa, pavlake, kisjelog mlijeka jaja i ostalih poljoprivrednih proizvoda od pojedinih proizvođača otkupljivali su vlasnici ugostiteljskih objekata sa Šćeapan Polja.

Na taj način su uvezane dvije značajne privredne grane, poljoprivreda i turizam, a takva prodaja je povoljna, jer je poljoprivrednim proizvođačima obezbijeđen siguran plasman proizvoda na svojim gazdinstvima bez dodatnih troškova (za transport, trošenje vremena i td.).

U protekloj godini zbog pojave pandemije izazvane virusom covid 19 i zatvorenih graničnih prelaza tokom glavne turističke sezone, našu opštinu je posjetio znatno manji broj turista, posebno inostranih. To je uslovalo smanjene potrebe za otkupom poljoprivrednim proizvodima od strane ugostiteljskih objekata, što je imalo negativan uticaj na plasman domaćih proizvoda.

Stoku sa našeg područja su kupovali i stočari za proširenje svojih farmi. Jagnjad su stočari prodavali na svojim gazdinstvima privatnim kupcima. Na teritoriji opštine Plužine otkupljeni su svi viškovi stoke, koje su stočari planirali da prodaju.

Da bi se poboljšao otkup krupne stoke Ministarstvo poljoprivrede je za muška grla (volove, bikove i junad) prodata registrovanim klanicama stočarima isplatilo klanične premije u iznosu od 140 € za grla odgajena na sopstvenom gazdinstvu.

Otkup ostalih poljoprivrednih proizvoda nije organizovan, proizvođači se snalaze i svoje proizvode: skorup, sir, rakiju, med, povrće i ostalo prodaju na direktno na gazdinstvima, prodavnicama i na pijaci u Nikšiću i okolnim gradovima.

Prinos meda je bio mali, zbog nepovoljnih uslova i pojave učestalih kiša u sezoni glavne pčelinje paše a pčelari su bili prinuđeni da vrše prihranu pčelinjih društava.

Voće: jabuka, kruška, šljiva, trešanja, orah je mjestimično rodilo u predjelima sa nižom nadmorskom visinom i korišćeno je uglavnom za potrošnju u svježem stanju, prodaju i preradu u rakiju, sokove, džemove i ostale proizvode.

Mlijeko se ni prethodne godine nije otkupljivalo, već se uglavnom prerađivalo na gazdinstvima u skorup i sir prljo u ljetnim mjesecima i masni sir tokom zime i proljeća, dok su se sporedni produkti nastali prilikom prerade koristili za ishranu stoke. Agrobudžetom je predviđena podsticajna mjera podrška preradi mlijeka na porodičnim gazdinstvima u tradicionalne proizvode skorup, sir i maslac. Podrška su imali farmeri koji prerađuju sirovo mlijeko na gazdinstvu u iznosu 0,06 € po litru prerađenog mlijeka, radi podizanja konkurentnosti domaćih tradicionalnih mliječnih proizvoda i uvođenja standarda bezbjednosti hrane na gazdinstvima. Da bi koristili ovaj vid subvencije farmeri su bili u obavezi da registruju objekat za preradu mlijeka u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u skladu sa propisanom Uredbom i da proizvode mikrobiološki ispravne mliječne proizvode.

Opština Plužine takođe podstiče prerađivače mlijeka koji posjeduju minimum 6 muznih krava, 60 ovaca i 60 koza, prerađuju preko 50 litara sirovog mlijeka dnevno i proizvode mikrobiološki ispravne mliječne proizvode podrškom od 10,00 € po kravi mjesečno 1,00 € po kozi mjesečno za 6 mjeseci i 0,75 € po ovci za 6 mjeseci.

Vuna je važna prirodna sirovina u tekstilnoj idustriji, ali se već dugo godina ne otkupljuje. Otkup pečurki i ljekovitog bilja se takođe ne vrši.

Otkupom i preradom voća i šumskih plodova bavila se privatna firma „Seoce“ iz Plužina. U 2020. godini otkupila je 2,5 tone šljiva, 300 kg borovnica, 3,5 tone šipurka, 2 tone drenjina, 500 kg višanja i 500 kg zove. Od otkupljenih plodova na tradicionalan način su proizvedli džemovi, kompoti, slatko i sokove, sirupe. Svoje proizvode plasira uglavnom u marketima Aroma i Ideja. Navedena firma ima u planu da proširi otkupne i prerađivačke kapacitete, uvede program za sušenje i pakovanje voća i ljekobilja.

U cilju promocije i boljeg plasmana domaćih proizvoda Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je u saradnji sa Ministarstvom ekonomije, Privrednom komorom Crne Gore i velikim prodajnim lancima je realizovalo akciju „Kupujmo domaće“, da bi se zaštitila domaća proizvodnja i domaća hrana proizvedena na tradicionalni način našla na našim trpezama. U većim prodajnim objektima domaći proizvodi su izdvojeni na posebnim sektorima i vidno obilježeni. Kupovinom domaćih proizvoda je značajna, jer se podstiče domaća proizvodnja, povećava zaposlenost, novac ostaje u zemlji i smanjuje uvoz poljoprivrednih proizvoda.

Svi proizvodi koji su proizvedeni na našem području: meso, mliječni proizvodi, med, krompir i ostalo povrće, voće i prerađevine od voća, šumski plodovi, ljekovito bilje pored svoje nutritivne vrijednosti posjeduju dodatni kvalitet jer potiču iz sredine koja je ekološka čista, bez prisustva industrijskih zagađivača, bez upotrebe vještačkih đubriva i pesticida, osim minimalne primjene na pojedinim parcelama.

Najznačajniji proizvod u Pivi je jagnjeće meso, koji predstavlja pivski brend prepoznatljiv u regionu zbog čega je potrebno je povećati otkupnu cijenu jagnjadi.

Značaj domaće domaće proizvodnje u protekloj godini je došao do izražaja zbog epidemiološke situacije izazvane korona virusom, koja je dovela do pojave ekonomske krize, ukidanja radnih mjesta, smanjenja platežne moći stanovništva i ograničenog uvoza životnih namirnica.

Obrađivač:
Stanija Doderović
Sam. savjetnica II za poljoprivredu i vodoprivredu

